

Informe sobre obras provisionais de ampliación dun uso hoteleiro e de restaurante en solo urbanizable (Concello de Arzúa - Expediente XCP 22/050)

ANTECEDENTES

ÚNICO.- O 09.12.2022 tivo entrada no Rexistro Xeral da Xunta de Galicia (núm. 2022/3027245) oficio do Concello de Arzúa no que solicita informe á Xunta Consultiva en Materia de Ordenación do Territorio e Urbanismo en relación coa "(...) ampliación dunha instalación hoteleira na que se defende o uso provisional con instalacións que sinalan como desmontables en solo urbanizable solicitando informen:

a) Podería outorgarse licenza como uso provisional en solo urbanizable para dita construción coa que se amplía o uso hoteleiro e de restaurante? (...).

b) En relación o contido recollido na páxina 13 do artigo 2.2.14 do PXOM de Arzúa alegado polos solicitantes de licenza (...).

Demándase a aplicación deste artigo polo interesado no expediente (...).

Na documentación achegada xunto coa solicitude de informe concrétese que "(...) propónse a instalación de instalacións provisionais auxiliares facilmente desmontables, por razóns sanitarias e de distancia social, complementarias á edificación que, destinada a hotel con restaurante, existe na parcela (...) clasificada polo PXOM nunha das súas porcións, como solo urbano zona 5ª (casco antigo pendente de plan especial), mentres que a restante clasifícase como chan urbanizable delimitado (sector S-06) (...).

No concerne á porción da parcela incluída dentro do plan especial de casco antigo:

a) *Propónse a execución dunha construción provisional baseada nun pórtico estrutural de madeira, facilmente desmontable, por razóns sanitarias, coas súas instalacións complementarias incorporadas, destinada a área de consumición e demais servizos asociados ás actividades do hotel e restaurante desenvoltas sobre a leira en cuestión (...).*

No que concirne ao ámbito clasificado como solo urbanizable e incluído dentro do sector S-06:

a) *Propónse a instalación de unidades modulares provisionais baseadas nun sistema modular de construción de madeira, facilmente desmontables, por razóns sanitarias, que poidan auxiliar o aloxamento temporal de hóspedes, para con iso garantir as medidas sanitarias e de distanciamento social, fixadas polas autoridades competentes (...).*

c) *As unidades para instalar serán facilmente desmontables, con vocación de provisionalidade e con destino a un uso terciario, auxiliar ao desenvolvido no complexo hostaleiro existente (...).*

Así mesmo, respecto do "carácter provisional e desmontable" das instalacións propostas, o promotor describe as actuacións do seguinte xeito:

"Constrúense cerramentos lixeiros que permiten alcanzar condicións interiores de confort no mínimo tempo posible e incorporan un sistema de corredías que posibilitan pechar totalmente a edificación.

Resólvese mediante un volume compacto de planta rectangular con cuberta a dúas augas. Aínda que acolle dous niveis, a altura de cornixa equivale á habitual nas construcións de planta baixa da contorna.

Execútase mediante unha construción sinxela que pon acento na finalidade de montaxe baseada nunha primeira orde estrutural de catro pórticos metálicos situados a tres metros de distancia sobre os que apoian escuadrías de madeira que serven como pontóns de piso ou correas de cuberta.

DIRECCIÓN XERAL DE ORDENACIÓN DO TERRITORIO E URBANISMO
CONSELLERÍA DE MEDIO AMBIENTE, TERRITORIO E VIVENDA

Edificio Administrativo de San Caetano
Edificio número 5, 15781 Santiago de Compostela
T. 981 544 355
sxurbanismo@xunta.gal

Un único tipo de panel sándwich resolve a folla interior de toda a envolvente solucionando o acabado, o illamento e a base para a fixación do rastreado (...).

As edificacións son resultado do desenvolvemento de sistemas construtivos resoltos enteiramente en madeira (...).

CONSIDERACIÓNS XURÍDICAS

PRIMEIRA.- Segundo o disposto no artigo 2.1.b) do *Decreto 36/2022, do 10 de marzo polo que se crea e regula a Xunta Consultiva en Materia de Ordenación do Territorio e Urbanismo* correspóndelle a este órgano a emisión de informes sobre a aplicación e interpretación da normativa vixente en materia de ordenación do territorio e urbanismo, que sometan á súa consideración as entidades que figuran no seu artigo 15, entre as que se atopan as entidades locais de Galicia.

SEGUNDA.- O Concello de Arzúa conta con Plan xeral de ordenación municipal, (PXOM) aprobado definitivamente por Orde da Consellería de Política, Territorial e Obras Públicas e Transportes do 08.10.2008, publicada no *Diario Oficial de Galicia* do 06.11.2008 e publicada a súa normativa no *Boletín Oficial da Provincia da Coruña* do 30.10.2008.

A disposición transitoria primeira da *Lei 2/2016, do 10 de febreiro, do solo de Galicia* (LSG), relativa ao réxime aplicable aos municipios con planeamento non adaptado e aos municipios sen planeamento, establece o seguinte:

"1. O planeamento aprobado definitivamente con anterioridade á entrada en vigor desta lei e adaptado á Lei 9/2002, do 30 de decembro, de ordenación urbanística e protección do medio rural de Galicia, conservará a súa vixencia ata a súa revisión ou adaptación a ela, consonte ás seguintes regras: (...)

a) Ao solo urbano, aplicaráselle integramente o disposto no planeamento respectivo.

b) Ao solo urbanizable delimitado e non delimitado, aplicaráselle integramente o disposto no planeamento respectivo (...).

A parcela na que se pretende ampliar a instalación hoteleira existente está clasificada como solo urbano e urbanizable delimitado S-06.

TERCEIRA.- O Concello de Arzúa consulta acerca da posibilidade de incardinar na categoría de usos e obras provisionais as actuacións proxectadas na parte da parcela clasificada como solo urbanizable dirixidas á ampliación do uso hoteleiro e de restaurante existente.

O artigo 89 da LSG regula os usos e obras provisionais nos seguintes termos:

"1. Malia a obrigatoriedade da observancia dos plans, poderán autorizarse usos e obras de carácter provisional en solo urbano non consolidado, solo urbanizable e terreos afectados a sistemas xerais en tanto non se inicie o procedemento de xestión correspondente, sempre que non estean expresamente prohibidos polo planeamento xeral nin pola lexislación sectorial.

2. Os usos e obras provisionais deberán cesar e derrubarse cando o acordase o concello, sen dereito a indemnización. A autorización aceptada polo propietario farase constar baixo as indicadas condicións no rexistro da propiedade.

As obras executadas para usos provisionais deberán ser as mínimas imprescindibles para permitir unhas instalacións facilmente desmontables. Non se admiten como usos provisionais os residenciais nin os industriais".

No tocante á parte da parcela clasificada dentro do sector do solo urbanizable delimitado S-06, obsérvase que a ficha desta área de reparto do sector S-06 lle asigna como uso principal do solo o

DIRECCIÓN XERAL DE ORDENACIÓN DO TERRITORIO E URBANISMO
CONSELLERÍA DE MEDIO AMBIENTE, TERRITORIO E VIVENDA

Edificio Administrativo de San Caetano
Edificio número 5, 15781 Santiago de Compostela
T. 981 544 355
sxurbanismo@xunta.gal

residencial unifamiliar con prohibición expresa do uso industrial, polo que o uso hoteleiro non está expresamente prohibido no planeamento urbanístico.

Neste ámbito, preténdese a montaxe de cinco edificacións pequenas nun prazo de execución de dous meses mediante un sistema construtivo definido polo interesado como *"modulado, de carácter desmontable e transportable"* segundo a descrición que figura no antecedente de feito deste informe.

Para responder á cuestión suscitada, resulta imprescindible partir de que a autorización de usos e obras provisionais, tal e como vén sinalando reiterada xurisprudencia (Sentenza do Tribunal Supremo do 8438/1999, do 23 de decembro, entre outras) constitúe unha excepción ao principio xeral de execución do planeamento conforme ás súas determinacións, o que comporta que no seu outorgamento debe seguirse un criterio restritivo.

O carácter provisional foi analizado pormenorizadamente pola xurisprudencia e para estes efectos a Sentenza do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia núm. 224/2021, do 26.04.2021, estableceu como notas características dos usos e obras provisionais as seguintes:

"a) Que se deduza das propias peculiaridades construtivas intrínsecas á obra que se pretende realizar, sexa pola súa lixeireza, polo seu carácter desmontable ou porque só ofrezan proveito para situacións efémeras e determinadas.

b) Que, de circunstancias ben definidas, extrínsecas, obxectivas e concomitantes á obra ou uso, se deduza que só teñen que servir para suceso ou período concreto, determinado no tempo e con total independencia da vontade do petionario (...)"

Por último, a provisionalidade fai referencia á *"facilidade da súa desmontaxe"* e non á mera posibilidade. Neste sentido, a sentenza do Tribunal Superior de Xustiza de Galicia núm. 1035/2007, do 5 de decembro (recurso 4109/2006) puntualiza que *"Cos medios e procedementos que ofrece a moderna técnica case calquera construción pódese desmontar e reconstruír, polo que esa simple posibilidade non é o único parámetro que hai que considerar á hora de cualificar unha instalación como facilmente desmontable, senón que hai que contrastalo co test da permanencia ou transitoriedade, vindo a ser algo moito máis cercado aos criterios que distinguen as cousas mobles das inmobles no artigo 334 do Código Civil nos seus números 3º, 4º oU 6º"*.

En definitiva, a provisionalidade dos usos e obras debe apreciarse nas súas características técnicas, construtivas, o investimento que se vai realizar, a súa posibilidade de reutilización, a facilidade da súa desmontaxe, as perdas polo cesamento da actividade, a temporalidade do seu uso, etc, posto que se trata de evitar que o uso ou obra teña vocación de permanencia indefinida ata o inicio do procedemento de xestión, dada a falta de definición dos parámetros de ordenación detallada da implantación que son esixibles, en todo caso, Ás actuacións definitivas ou, se se quere, de permanencia definida.

Neste caso, semella que o sistema construtivo proposto, con sistemas modulares e prefabricados que poden reducir os prazos de execución da obra, non implica de forma inequívoca unha facilidade na súa desmontaxe, debido aos elementos construtivos e instalacións da edificación, podendo ademais ser precisa unha demolición se a desmontaxe non é viable. Desta forma, denótase unha clara vocación de permanencia da edificación proposta a pesar do sistema construtivo.

Ademais, a natureza provisional do uso, xustifícase polo interesado *"por razóns sanitarias, que poidan auxiliar o aloxamento temporal de hóspedes, para con iso garantir as medidas sanitarias e de distanciamento social, fixadas polas autoridades competentes (...)"*, medidas sanitarias que non operan na data actual, o que descarta o factor de temporalidade esixible para aplicación do artigo 89 da LSG.

CUARTA.- Para concluír, a consulta versa sobre a posibilidade de aplicar o artigo 2.2.14 do PXOM de Arzúa.

Este precepto ("*Destino provisional de soares non edificadas*") establece o seguinte:

"1. En todos os terreos que teñan a consideración de soar, ata o momento en que para o mesmo se outorgue licenza de edificación, poderá autorizarse, con carácter provisional, os usos de carácter público que se indican a continuación:

a) De descanso e estancia de persoas.

b) De recreo para a infancia.

c) De esparcemento con instalacións provisionais de carácter desmontable.

2. O Concello poderá igualmente autorizar ao propietario a destinar o soar a aparcamento de vehículos, previo a súa preparación para tal uso.

3. O propietario poderá concertar con outras persoas o destino do soar, con carácter provisional, para os fins expresados nos apartados anteriores. Ao efecto dos usos de descanso e expansión alá sinalados, poderanse situar quioscos de bebidas, aparellos de feira e calquera outras instalacións provisionais de tipo similar.

4. A dedicación do soar a estes usos provisionais non impide a aplicación ao mesmo do réxime legal de edificación forzosa.

5. Tales usos e instalacións haberán de demolerse cando o acordara o Concello sen dereito a indemnización, e a autorización provisional aceptada polo propietario deberá inscribirse no Rexistro da Propiedade".

Este precepto refírese aos soares non edificadas, o que descarta que sexa de aplicación na franxa do predio incluído no solo urbano consolidado, xa que o soar non está vacante de edificación, nin tampouco cabe a súa aplicación nos terreos delimitados no solo urbanizable, aos que non se lles pode atribuír a condición de soar sen a previa execución do correspondente plan urbanístico (artigo 18.2 da LSG).

CONCLUSIÓN

1.- As actuacións de ampliación do uso hoteleiro e de restaurante non teñen a consideración de usos e obras provisionais previstos no artigo 89 da LSG por denotar unha clara vocación de permanencia e non implicar de forma inequívoca unha facilidade na súa desmontaxe.

2.- O artigo 2.2.14 do PXOM de Arzúa, relativo ao destino provisional de soares non edificadas, non resulta de aplicación á parte da parcela clasificada como solo urbano consolidado, posto que o soar non está vacante de edificación, nin aos terreos delimitados no solo urbanizable, por non ter a condición de soar.

O que se informa aos efectos oportunos, facendo constar a imposibilidade de resolver por vía de informe cuestións relativas a expedientes urbanísticos concretos de competencia municipal e que, de conformidade co disposto no artigo 16 do Decreto 36/2022, do 10 de marzo, este informe non é vinculante, pero ten carácter interpretativo da norma ou situación obxecto de exame e aplicación.

